

רשות ניירות ערך

דוח ריכוז ממצאי ביקורת רוחב בנושא גילוי ודיווח בדבר סיכוני איכות סביבה בתאגידי מדווחים

שלום לכולם,

בעקבות ביקורת רוחב שערכה רשות ניירות ערך בנושא גילוי ודיווח בדבר סיכוני איכות סביבה במדגם תאגידי מדווחים, פורסם ביום 3 בספטמבר 2024 דוח ריכוז ממצאים המפרט סוגיות מרכזיות שעלו במסגרת הביקורת שמטרתו לשקף לתאגידי המדווחים את עמדות סגל הרשות בנושא גילוי ודיווח הנוגעים לסיכוני איכות סביבה, ולתרום לשיפור התנהלותם ולטיוב הנתונים המדווחים בהתאם להוראות תקנות ניירות ערך.

רקע

תאגידי מדווחים נדרשים לכלול במסגרת הדוח התקופתי, תיאור של התאגיד והתפתחות עסקיו כפי שחלו בשנה האחרונה. חובות הגילוי מפורטות בתוספת הראשונה לתקנות פרטי תשקיף (פרטי התשקיף וטיטת התשקיף – מבנה וצורה) התשכ"ט – 1969 (להלן: "תקנות פרטי תשקיף") וכוללות בין היתר חובות גילוי בנוגע לסיכונים סביבתיים כדלקמן:

- סעיף 28 לתוספת הראשונה לתקנות פרטי תשקיף מעגן חובה להכללת מידע סביבתי בדיווחים התקופתיים של תאגידי מדווחים, לרבות מידע על אודות סיכונים סביבתיים מהותיים, דרכי ניהולם, ודיווח על המדיניות לניהול סיכונים אלו.
- סעיף 39 לתוספת הראשונה לתקנות פרטי תשקיף קובע כי יש להציג את גורמי הסיכון על פי טיבם, ולדרגם בקטגוריות על פי השפעתם על עסקי התאגיד (השפעה גדולה, בינונית וקטנה).

סיכונים סביבתיים מוגדרים בתקנות פרטי תשקיף כ"סיכונים אשר התאגיד חשוף להם עקב פגיעה בסביבה". מקובל לשייך סיכונים אלה לקבוצות שלהלן:

- **סיכוני סביבה**

חשיפה של תאגיד לסיכונים אלה באה לידי ביטוי בנזקים סביבתיים העלולים להיגרם כתוצאה מפעילותו העסקית (לדוגמה - זיהום אוויר/מים/קרקע או הפחתת המגוון הביולוגי וכדומה) וכן בהשפעות אפשריות של הסביבה עצמה על פעילותו העסקית.

- **סיכוני אקלים:**

- **סיכוני מעבר**

סיכונים לפגיעה בפעילות כלכלית או בערכי נכסים, למשל עקב אסדרת אקלים ומעבר לכלכלה דלת פליטות גזי חממה.

- **סיכונים פיזיים**

סיכונים לנזקים עקב אירועי אקלים וסביבה קיצוניים כגון רעידות אדמה, גלי חום, הוריקנים, יובש, הצפות ועליית פני הים.

בשנים האחרונות קיימת מגמה עולמית של הרחבת הגילוי בדיווחים של חברות ציבוריות להיבטים שהם מעבר להיבטים פיננסיים, הכוללים היבטי ממשל תאגידי, קבלת החלטות, התנהלות, וכן הרחבת הדיווח בנושאי מעורבות חברתית, קהילה ואיכות סביבה, במטרה לאפשר לציבור המשקיעים לקחת בחשבון שיקולי סביבה, חברה וממשל (ESG) בתהליך קבלת החלטות ההשקעה שלהם, ולבצע השקעות אחראיות.

ניתן לראות כדוגמה לכך את פרסום IFRS S1 ו-IFRS S2 על ידי הוועדה לתקני קיימות בינלאומיים (ISSB) ביוני 2023, תקנים אשר מקדמים סטנדרטיזציה ואחידות של דיווחי ESG בדוחות הכספיים. כמו כן, לאחרונה אישרה רשות ניירות ערך האמריקאית כללי גילוי חדשים בנושא אקלים לחברות ציבוריות בארה"ב. בנוסף, במאי 2024 פרסמה הנציבות האירופית דירקטיבה המעגנת חובות גילוי ודיווח ביחס לסיכונים וההזדמנויות הפיננסיות הנובעים משינויי אקלים ובעיות קיימות אחרות.

עיקרי הממצאים ועמדות הסגל לגביהם

1. גילוי איכותי וכמותי ודירוג סיכוני סביבה הלכה למעשה

א. גילוי בנוגע לסיכונים סביבתיים

כ-70% מחברות המדגם סיפקו פירוט על סיכונים סביבתיים הרלוונטיים לפעילותן תחת הפרק "סיכונים סביבתיים ודרכי ניהולם". 56% מתוכן (דהיינו, 41% מכלל חברות המדגם) לא דירגו את השפעת הסיכונים הללו על עסקיהן תחת פרק "דיון בגורמי סיכון". יתר החברות (כ-30% מכלל חברות המדגם) כלל לא התייחסו לסיכונים אלו בדוחותיהן הכספיים בנימוק של העדר רלוונטיות לפעילות החברה, נימוק אשר ייתכן שנובע מהיכרות בלתי מספקת עם עולם סיכוני הסביבה ו/או הגישות הקיימות ביחס לאופי הסיכונים הרלוונטיים לגילוי בדוחות.

לעמדת סגל הרשות, על התאגידים המדווחים לפעול לעמידה בחובות הגילוי שנקבעו בתוספת הראשונה לתקנות ניירות ערך, ולספק במסגרת הדוחות התקופתיים מידע על הסיכונים הסביבתיים הרלוונטיים לפעילותן, לרבות דירוג השפעת הסיכונים תחת פרק "דיון בגורמי סיכון". לשם הגשמת תכלית זו, מומלץ כי התאגידים יפעלו למיסודם של תהליכים אשר יבטיחו זיהוי מקיף של כלל סיכוני הסביבה הרלוונטיים לתאגיד, לרבות הערכה מבוססת באשר להשלכות סיכונים אלו ומידת השפעתם על התאגיד לצורך דירוגם במסגרת הדוחות.

ב. גילוי בנוגע להשפעת האקלים על החברה

82% מחברות המדגם ציינו כי לא ניתן גילוי אודות השפעת סיכוני האקלים על החברה, בהיעדר רלוונטיות לפעילותן. נימוק זה ניתן במספר לא מבוטל של מקרים על ידי חברות אשר לא ביצעו כלל הערכת סיכונים, או שביצעו הערכת סיכונים אשר לא כללה התייחסות להיבט של השפעת הסביבה על

פעילות החברה, כך שיתכן שביצוע הערכת סיכונים בעניין זה היה מביא בחלק מהמקרים למסקנה אחרת.

לעמדת סגל הרשות, בבוא הנהלת החברה לדרג ולכמת את ההשפעה הפוטנציאלית של שינויי האקלים על פעילותה, עליה לפעול לקיום הליך סדור להערכת כלל ההשלכות הנובעות מהתממשות סיכוני אקלים כחלק מהליך זיהוי והערכת סיכוני סביבה.

ג. גילוי כמותי בדוחות התקופתיים

חברות מעטות בלבד נתנו ביטוי כמותי לעלויות הסביבתיות בהן נשאו בפועל ו/או שבהן הן צפויות לשאת כנדרש בסעיף 28(ז) לתוספת הראשונה לתקנות פרטי תשקיף. כשליש מחברות המדגם ציינו מפורשות במסגרת הדוחות התקופתיים כי עלויות אלו אינן מהותיות עבורן ויתר החברות (כ-64% מחברות המדגם) לא סיפקו כל ביטוי כמותי בנושא עלויות סביבתיות, על אף שברובן פורטו סיכוני סביבה הרלוונטיים לפעילותן.

לעמדת סגל הרשות, על הנהלת התאגיד לבחון ולעגן קריטריונים המאפשרים זיהוי וסיווג עלויות שהוצאו או כאלו העתידות להיות משולמות, כחלק מהיערכות וטיפול החברה בסיכוני סביבה. קריטריונים אלו נדרשים להיות מוטמעים, הלכה למעשה, במערכות החברה לצורך כימות העלויות שהוציא התאגיד בפועל, ואף להילקח בחשבון כחלק מבחינת העלויות הצפויות בעת הכנת הגילוי הנדרש על פי סעיף 28(ז) לתוספת הראשונה לתקנות פרטי תשקיף.

2. ניהול ופיקוח על סיכוני איכות סביבה

א. מעורבות הדירקטוריון וההנהלה

הממצאים שעלו:

- קיימת מעורבות מעטה של הדירקטוריון בכל הקשור לפיקוח על ניהול סיכוני סביבה. בכ-71% מחברות המדגם לא גובשה מדיניות בנושא ניהול סיכוני סביבה כלל, ואף לא נהלים הכוללים הנחיות רלוונטיות בהקשר הסביבתי. בחלק מהמקרים בהם כן גיבש הדירקטוריון בפועל 'מדיניות ניהול סיכוני סביבה', לא נקבעו במסגרתה עקרונות לניהול סיכונים אלה, שיטות להפחתתם, יעדים סביבתיים ועוד.
- בכ-85% מחברות המדגם חברי הדירקטוריון/ועדת דירקטוריון רלוונטית אינם מקבלים דיווחים עיתיים הנוגעים לסטטוס ניהול הסיכונים הסביבתיים בחברה, או לא מקיימים כלל דיונים בנושאים הרלוונטיים לתחום זה.

לעמדת סגל הרשות, הדירקטוריון בתפקידו כאחראי על התוויית מדיניות התאגיד, הוא בעל תפקיד מרכזי ומכריע בעיצוב תרבות ניהול הסיכונים שלו לרבות סיכוני סביבה, ובהתוויית דרכי ההתמודדות עם חשיפות מסוג זה. מעורבות הדירקטוריון בנושא הסביבתי חיונית להשגת יעדי העסקיים של התאגיד בטווח הארוך בהתחשב ביחסי הגומלין שלו מול הסביבה, ולפיתוח מחויבות ארגונית סביבתית. מעורבות זו חיונית ממילא גם לצורך עמידת התאגיד בחובות הגילוי המוטלות עליו בעניינים אלו כמפורט לעיל. מעורבות זו יכול שתבוא לידי ביטוי בכמה מישורים:

- ✓ גיבוש מדיניות בנושא ניהול סיכונים סביבתיים
- ✓ תרגום מדיניות ניהול סיכוני סביבה לנהלים אופרטיביים
- ✓ פיקוח אפקטיבי אחר הנושא הסביבתי והעלאתו באופן עיתי על סדר היום של דיוני הדירקטוריון

ב. זיהוי והערכת סיכוני סביבה

הממצאים שעלו:

- ביצוע הערכת סיכוני סביבה
בכ-71% מחברות המדגם לא בוצעה הערכת סיכוני סביבה, כאשר לא מעט מחברות אלו משתייכות לענפי פעילות עתירי סיכון סביבתי. רק

- בכ-45% מהחברות אשר דירגו את סיכוני הסביבה הרלוונטיים להן כבעלי השפעה גבוהה, בוצעה הערכה מוסדרת של סיכוני סביבה.
- מתודולוגיית הערכת סיכוני סביבה ותדירותה
הממצאים כללו בחלק מהמקרים היעדר שימוש במתודולוגיה מקובלת וחוסר התייחסות למכלול סיכוני הסביבה הפוטנציאליים. כמו כן, ברוב המקרים לא יושמה 'גישת המהותיות הכפולה', דהיינו, לרוב נבחנה ההשפעה הפוטנציאלית של החברה על הסביבה אך לא נכללה התייחסות להשפעות הפוטנציאליות של הסביבה על החברה ופעילותה (ובפרט שינויי אקלים). בנוסף, במספר מקרים לא נקבעה תדירות ברורה לביצוע הערכת סיכוני סביבה ובמקרים אחרים התדירות לא הייתה סבירה בהתחשב בשינויים התכופים בתחום.
- דיון בממצאי הערכת הסיכונים והטיפול בהם
ב-62% מהחברות בהן בוצעה הערכת סיכוני סביבה בשלוש השנים האחרונות, תוצאות הערכת הסיכונים והשלכותיה לא הוצגו בפני הדירקטוריון או ועדה רלוונטית מטעמו.

לעמדת סגל הרשות, הערכת סיכונים סביבתיים מהווה כלי חיוני להבנת ההשפעות הסביבתיות הפוטנציאליות החלות על התאגיד. הערכה זו מאפשרת זיהוי היבטים ומפגעים סביבתיים הרלוונטיים לחברה, כימות ההסתברות להתממשות הסיכונים והשלכותיהם, איתור פערים בעמידת התאגיד ברגולציה ובתקנות סביבתיות, שיפור תהליכי העבודה, עמידת התאגיד בחובות הגילוי המוטלות עליו בעניינים אלו ועוד.

מומלץ כי הערכת הסיכונים תבוצע על בסיס מתודולוגיה מקובלת ובתדירות ההולמת את מורכבות התהליכים ורמות הסיכון בתאגיד, וכי תוצאותיה והשלכותיה יובאו לידיעתו ואישורו של הדירקטוריון כחלק מתפקידו הפיקוחי.

כמו כן, מומלץ כי הערכה כאמור תקיף את מכלול סיכוני הסביבה הפוטנציאליים הנובעים מתהליכי העבודה ומאופי הפעילות על פי גישת המהותיות הכפולה, ואף תכלול תכנית לצמצום חשיפות שאותרו במסגרתה.

משנקבעו יעדים לתיקון הליקויים ויישום ההמלצות, על הנהלת החברה לקיים פיקוח אפקטיבי להבטחת נאותות ושלמות העמידה בהם ולעדכן את דירקטוריון החברה בנושא.

בחברות בהן הסיכונים הסביבתיים מהותיים לפעילותן, מומלץ לשקול יישומו של אחד מהתקנים המקובלים בתחום ניהול הסביבה. יישום תקנים אלו עשוי לסייע באופן ניהול הסיכונים הלכה למעשה, באמצעות עיגון מסגרת מתודולוגית לטיפול בהיבטים סביבתיים

ג. קביעת תכנית עבודה בנושא ניהול סיכוני סביבה ופיקוח אחר יישומה

בכ-28% מחברות המדגם בהן בוצעה הערכת סיכוני סביבה, לא נקבעו יעדים, פעולות ולוחות זמנים להתמודדות החברה עם סיכונים סביבתיים. בחברות בהן נקבעה תכנית עבודה כזו, היא אושרה ויושמה בפועל בדרך כלל על ידי הנהלה ללא מעורבות ו/או עדכון של דירקטוריון החברה.

לעמדת סגל הרשות, מומלץ כי הנהלת החברה תפעל להגדרת תכנית עבודה בתחום ניהול סיכוני סביבה, מקום בו זיהתה החברה סיכונים אלו כרלוונטיים לפעילותה. ראוי כי תכנית זו תיגזר ממדיניות ניהול סיכוני הסביבה שגובשה על ידי הדירקטוריון ומהערכת סיכוני סביבה, ותקבע דרכי פעולה להתמודדות החברה עם סיכונים סביבתיים הן במישור של צמצום ההסתברות להתממשותם והן במישור של מזעור ההשלכות הנובעות מהם.

יודגש כי מקום בו סיכוני הסביבה מהותיים לחברה, מומלץ כי הדירקטוריון יאשר את תכנית העבודה ואף יעדכן באופן יישומה בפועל.

רק מעטות מהחברות אשר ביצעו הערכה של סיכוני איכות סביבה, הסתייעו בה ככלי להערכת מהותיות הסיכון לצרכי מתן הגילוי במסגרת הדיווח התקופתי. כ-67% מהחברות אשר דירגו בדוחות התקופתיים את סיכוני הסביבה כסיכון מהותי בעל השפעה גבוהה או בינונית, ביססו את דירוג המהותיות על הערכות הנהלה או גורמים פנימיים אחרים (על אף שחלק ניכר מהן ביצעו הערכה סדורה של סיכוני סביבה שנועדה לסייע בכך).

לעמדת סגל הרשות, יישום תהליך הערכת סיכונים סדור המתבסס על מתודולוגיה מקובלת (דוגמת סקר סיכונים) מהווה כלי חשוב להבטחת נאותות הזיהוי, הגילוי ודירוג כלל גורמי הסיכון הרלוונטיים לחברה במסגרת דוחותיה התקופתיים.

מומלץ כי תוצרי תהליך זה יהוו בסיס לדיון בדירקטוריון בנוגע לגורמי הסיכון הסביבתיים הרלוונטיים לחברה, מהותיות סיכונים אלו ונחיצות הגילוי על אודותיהם במסגרת הדוחות התקופתיים של התאגיד, כנדרש על פי דין.

לקריאת הדוח המלא באתר רשות ניירות ערך – לחצו כאן

פרקטיקת ייעוץ ה-ESG ב-Deloitte מסייעת לחברות וארגונים לחבר בין אסטרטגיה עסקית ואימפקט על הסביבה והקהילה. במסגרת זו הפרקטיקה נותנת שירותי ייעוץ בתחומי קיימות סביבתית, אחריות חברתית, ממשל תאגידי (Environmental, Social, Governance – ESG) וערך משותף לחברות ציבוריות, פרטיות וממשלתיות בארץ ובעולם.

המומחים שלנו ישמחו להרחיב את הדיון בנושא ולסייע בגיבוש הצעדים הנדרשים לדיווח בנושא סיכוני איכות סביבה בהתאם להוראות תקנות ניירות ערך.

בברכה,

אירנה בן יקר,
שותפה, CPO,
מובילת תחום ESG
Deloitte

גיא טביבאן,
שותף,
ראש המחלקה המקצועית
Deloitte

למידע ופרטים נוספים:

יקרת שבה, מנהלת בכירה במחלקה המקצועית, Deloitte, טל': 03-6085461
גל הראל, מנהל פרקטיקת ה-ESG, Deloitte, טל': 052-2245735

www.deloitte.co.il

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Israel & Co. is a firm in the Deloitte Global Network. Deloitte Israel Group is a leading professional services firm, providing a wide range of world-class audit, tax, consulting, financial advisory and trust services. The firm serves private and publicly traded companies, domestic and international clients, public institutions and promising fast-growth companies whose shares are traded on the Israeli, US, European and foreign capital markets.

Deloitte Israel Group - ©2024 Brightman Almagor Zohar & Co. A firm in the Deloitte Global Network.